

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanila plačuje se od četiristopne petit-vrste po 6 kr., če se oznanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska. Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravnishtvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari.

Narodna zmaga v Celji.

x. Štajerski Slovenci so si priborili po trdem boji in zasedli trdnjavo, katero so branili naši nasprotniki z vsemi postavnimi in nepostavnimi silami malone dvajset let. Slovenci so zmagali pri volitvah za okrajni zastop Celjskega okraja in s to zmago pridobili so jedno onih postojank, katere so bile po umetnem volilnem redu osnovane, da bi v njih vladala peščica Nemcev nad slovenskim prebivalstvom. Ko je 1869 l. štajerski deželni zbor sklenil okrajne zastope za Štajersko po vzgledu jednecega zakona za Češko, oklenil se je Šmerlingovih interesnih skupin, da si se za mnoge kraje na Štajerskem taka razločitev štiri skupine: veleposestvo, veletržstvo, mesta in kmetske občine ne ujema s krajnimi razmerami. A deželni zbor računal je in se zanašal, da bodo naslovenskem Štajerji prve tri skupine ostale v nemški oblasti in preglasovale četrto kmetsko skupino.

Toda celo pri tej razdelitvi bi se utegnilo zgoditi, da bi četrta, kmetska skupina imela toliko zastopnikov, kakor ostale tri, ako bi za Štajersko veljal isti volilni red, kakor za češke okrajne zastope. Tam se namreč število zastopnikov na skupine razdeli po razmeri davka, kolikor ga plačuje vsaka skupina. Gotovo pravična določba. Ako na primer kmetska skupina plačuje 10.000 gld. davka, veletržci 500, veleposestniki 1000 in mesta tudi le 1000 ali 2000, potem bi bilo pravično, da ima kmetska skupina od 40 zastopnikov 30, vse druge skupine pa le 10. Tega pač ne, izjavila je nemška večina štajerskega deželnega zbora, ko so slovenski poslanci po predlogu dr. Vošnjaka zahtevali tako določbo v volilnem redu. Nemci so sklenili, da ima vsaka skupina jednako število zastopnikov v okrajnem zastopu. In tako se je zgodilo, da je kmetska skupina imela le 4, ali k večjemu 3. del zastopnikov, če ni bilo veletržcev v okraji.

Pa ne samo to. Za veliko posestvo se je v zakonu zahtevalo 60 gld. zemljiškega in hišnega davka, a ni se določilo, koliko mora biti zemljiškega od tega zneska. To nejasnost zakonskega določila izkoristili so si meščanje, zlasti v Mariboru, Celji in Ptujih in ako je hišni posestnik le par krajcarjev plačeval zemljiškega davka, ves ostali znesek

pa je spadal na hišni davek, upisali so ga mej veleposestnike. Več ko sto Celjanov postalo je tako kar čez noč veleposestniki in mesta Celje, Ptuj in Maribor so imela namesto jedne tri skupine v svoji oblasti, veleposestniško, veletržsko in mestno. Slovenci so se oglašali proti takemu krivemu tolmačenju zakona, a dolgo zaman. Šele, ko je državni zbor v svojem volilnem redu odločil, da ima volilno pravico v veleposestvu le ta, kdor vsaj 1/2 cele davčne svote plačuje zemljiškega davka, obrnila se je stvar na bolje.

Pravi veleposestniki so šli s svojo pritožbo do upravnega sodišča, ker pri namestništvu v Gradci neso ničesar opravili in upravno sodišče je razsodilo, da oni meščanje, ki plačujejo le nezatno vsoto zemljiškega davka, nemale pravice voliti v veleposestvu.

Po tej jasni razsodbi udalo se je namestništvo v Gradci in je razpustilo na nezakoniti podlagi izvoljeni okrajni zastop Celjski ter v novi volilni imenik ni vsprejelo Celjskih hišnih posestnikov, ampak le prave veleposestnike. A Celjani, če prav potrti, neso izgubili vsega upanja, delali so s svojim starim orožjem, skušali strahovati in podkupiti volilce. Toda spodletelo jim je. Narodnjaki neso rok križem držali in včeraj so praznovali lepo zmago, znamenito ne samo za Celjski okraj, ampak za vse Slovenstvo.

Podrt in poražen je spet jeden tistih stebrov, na katerega se je naslanjal nemški most do Adrije in da je Dumreicher, ki je pred par dnevi v državnem zboru slikal grozne napredke Slovencev, vedel še o tej zmagi, pretakal bi bil še več solz na razvalinah zatiranega Nemštva. Celjska zmaga nam spet kaže, da resna volja, krepko delo in vera v uspeh dovede konečno do zmage. Možem narodnjakom, ki so stali na braniku in vodili bitko, kakor tudi zavednim volilcem, ki se neso dali premotiti, vrlim zmagovalcem kličemo imenom Slovenstva in Slovanstva: Hvala in slava vsem!

iz državnega zbora.

Na Dunaji 26. marca. 1889.

Poročal sem že zadnjič, kako je opravljal posl. Dumreicher v zadnji seji Slovence. Označil sem nekoliko orožje njegovo, katero je uporabljeval in

povedal, da mu odgovarja daues g. poslanec prof. Šuklje. To se je tudi zgodilo.

V poldrugo uro trajajočem izvrstnem in ostrem govoru povedal je gosp. prof. Šuklje nasprotniku Dumreicher-ju, kakor zaslučuje. Gosp. prof. Šuklje pravi koj v začetku svojega govora, da bude določno dokazal, da je vse, kar je navel posl. Dumreicher o slovenskih razmerah, popolnoma v protislovji z resničnimi dogodki in ni nič družega, kakor izjava bolehave strankarske strasti. Prerešetal je potem g. prof. Šuklje vse posamezne trditve in izjave, ter pobijal mirno a dosledno in neovrgljivo napade Dumreicherjeve, dokazujoč puhlost in izmišljenost vsega, kar je bil povedal. Na Kranjskem je 447.000 Slovencev in 29.000 Nemcev. Teh Nemcev pak prebiva 20.000 skupno v Kočevji. Navzlic tem številkam sedi v deželnem zboru kranjskem 10 nemških poslancev imajo Nemci svoje glasove, svoje zastopnike v drugih važnih deželnih upravah. Potem odgovarja g. prof. Šuklje jako krepko Dumreicherju zaradi „Ljubljanskega Zvona“, katerega je oni tako napadali in osramotili barona Dumreicher-ja, z istinami, s katerimi osvedoči nenavadno malenkost nasprotnih izjav. Jako umestno in v resnici dobro pove potem Dumreicher-ju, da je narod slovenski krepak, zdrav, narod poljedelski, demokratičen in povsem nadepoln. Slovencev je dovolj znanih slavnihih po vsem svetu, mož, ki so se odlikovali s svojimi možnostmi in svojo učenostjo. Zavrne nasprotnika, ki je trdil, da neso Slovenci še ničesar storili na slovsstvenem polji. Odgovarja mu glede Slovencev štajerskih in koroških. Posmodi mu prav dobro glede očitanih Dumreicherjevih nasproti Slovincem, ki zahtevajo v šolstvu le to, kar je v ohranitev narodnega življa, kar je vender temu prijatelju Slovencev preveč.

Potem je povedal gospod poslanec tudi nekaj Mladočehu dr. Gregru, ki je pred kratkim govoril. Poročal sem kaj in kako je povedal dr. Gregr in omenil sem v poročilu svojem, da nam tekmovanje in negovanje Slovana dr. Grega z levčarji nikakor ne dopada. Isto mu je očital danes gospod prof. Šuklje. Slovanskemu poslancu in tako izbornemu govorniku, kakor je dr. Gregr, nikakor ne pristuje plavanje z levčarji, imajočimi mej seboj najhuje neprijatelje Slovanov.

LISTEK

Troje srečanj.

(Ruski spisal J. S. Turgenov, preložil Ivan Gornik.)

Passa que' colli e vieni allegramente
Non ti curar di tanta compagnia —
Vieni, pensando a me segretamente —
Oh' io t'accompagna per tutta la via.*)

I.

Nikamor nesem tekem leta zabajal tako često na lov, kakor v selo Glinnove, ležeče dvajset vrst od moje vasi. Okrog tega sela nahajajo se morda jedina dobra mesta za divjačino v celem našem ujezdu. Prehodivši vse okolne grme in polja krenil sem gotovo pod konec dneva v sosedno, jedino močvirje v okolici in odtod vračal se k dobrodušnemu svojem gospodarju, glinskemu starosti, pri katerem sem se vedno ustavljal. Od močvirja do Glinnega ni nad dve vrsti; pot vede vedno po dolini in le

*) Preidi te holme in pridí veselo k meni; ne skrbi zaradi prevelike družbe. Pridi sam in vso pot misli na mene, kakor bi bila tvoja tovaršica na vsi poti.

sredi pota treba je prekoračiti majhen holm. Na vrhu tega holma stoji naselbina, obstoječa iz praznega gospodskega doma in vrta. Naključilo se je, da sem hodil vselej mimo nje o najzarnejši večerni zarji in, spominjam se, da se mi je vselej ta dom s svojimi trdo zaprtimi okni zdel podoben slepemu starcu, ki se je prišel gret na sonce. Sedi ob cesti, solnčni blišč spremenil se je zanj davno v večno meglo, a ou ga čuti vsaj na privzdignjenem in iztegnenem obrazu, na ogretili licih. Videlo se je, da davno ni nihče živel v domu; a v malem krilci na dvoru nastanil se je star, odpuščen sluga, visok, grbast in siv, z izraženimi in mirnimi potezami na obrazu. Vedno posejal je na klopici pred jedinim okencem krila z bolestno zamišljenostjo zroč v daljo, a zagledavši mene, dvignil se je nekoliko in se klanjal z ono počasno važnostjo, s katero se odlikujejo dvorniki, prištevajoči se pokoljenju, ne naših otcov, temveč dedov. Začenjal sem pogovor z njim, a bil je redkobeseden; zvedel sem le od njega, da je naselbina, v kateri je živel, last vnučkinje njegovega starega gospoda, vdove, katera je imela mlajšo sestro, da obe živita v mestih in za morjem ter se ne prikažeta domov, da bude on sam skoro končal

svojo dobo, kajti „glodaš, glodaš hleb, dokler ti ne postane dolgčas: tako dolgo glodaš.“ Tega starca imenovali so Lukjanič.

Nekdaj zamudil sem se nekamo dolgo na polji, divjačine nalovil sem dosti, ker je bil tudi dan ugoden lovu — od samega jutra tih in oblačen, skratka ves prodahnjen od večera. Zabredel sem daleč, in ni se samo podpolnoma stemnilo, temveč tudi luna je vzšla in noč, kakor govore, razprostrla se je na nebu, ko sem prišel do znane naselbine. Krenil sem ob vrtu . . . Na okrog vladala je tišina . . .

Šel sem čez široko cesto, previdno zlezal sem skozi prašne koprive in se naslonil na nizek plot. Mirno je ležal pred manoj mali vrt, ves ozarjen in kakor pomirjen od srebrnih žarkov luninih — ves blagodišeč in vlažen; razdeljen po starem, obstajal je iz jedne jedine podolgaste poljane. Preme stezice spajale so se na njegovi sredi v okroglo gredico gosto zaraščeno z astrami; visoke lipe okrožale so jo v ravnem robu. Le na jednem kraju pretrgan je bil ta rob na dva sežnja, in skozi vrzel videl se je del nizkega doma, na moje začudenje, z osvetljenimi okni. Mlade jablane dvigale so se tu in tam nad poljano; skozi njihove krhke veje sinelo je skromno

Ne morem se danes več pečati z govorom gospoda prof. Šukljeja, v katerem je zadostil slovenski stvari in uničil brezvernega nasprotnika. Saj se priobči po stenografskem zapisniku. Sledili so potem mnogoteri potrebni in nepotrebni stvarni popravki. Ko se tudi to konča, vsprejme se po govoru poročevalca dr. Matuša budgetni oddelek, šolsko nadzorstvo.

Na vrsti je član: akademije znanostne. To vsprejme se brez debata.

Prične se razprava o znanostnih in umetnostnih muzejih.

Prvi govori grof Wurmbrand. On priporoča vladi, zlasti naučnemu ministru, da se briga bolj za znanostne in umetnostne ostaline. Dogodi se premnogokrat, da propadejo važni spomeniki, imenitni ostanki, priče umetnega delovanja, kar je velika škoda. Prigodilo se je celo, da so se prodale spovednice prave umetniške vrednosti zaradi slabega gmotnega stanja dotične cerkve, iz katerih so si napravili bankirji svoje kredence. Govornik naglašja, da je dolžnost vlade, da se briga tudi za to, da ljudstvo, zlasti mladina kaj pridobi po umetniških ostalinah, katere bi imele potem tudi praktično vrednost in bi res spolnjevale namen svoj.

Potem govori poslanec Wrabetz. On priporoča vladi umetniške šole, obrtniške, zlasti njih pripravnice in želi, da bi bil ustop olajšan, omogočen tudi učencem, ki so dokončali meščanske šole. A uprav sedanji minister naučni, pravi govornik, nema srca za te stvari, nasprotno je on še oteževal obisk šol umetniško obrtniških, kakor drugih, priredivši zlasti večjo šolnino.

Prihodnja seja danes zvečer ob 7. uri.

Govor državnega poslanca dr. Ferjančiča

v državnem zboru 11. marca 1889.

(Konec.)

Če se mora prebivalstvo slovensko boriti z naravnimi odnosi, katere sem začetkom omenil, če se mora boriti proti nasprotovanju vseh oblastev, če se mora boriti s časopisjem, se mora vendar šteti za pravo junaštvo, da se slovensko prebivalstvo tu in tam z uspehom upira. Potreba je torej, da dobi prebivalstvo slovensko kako zastopstvo, in ko smo poprej omenjeni predlog stavili v visoki zbornici, se je zdelo poslancu za Beljaško mesto, ko je omenil ta predlog, potrebno tako-le spregovoriti (čita): „To umešanje gospodov iz Kranjske jim ne bode nič koristilo. Tu na Dunaji v drž. zboru morejo staviti predloge, če se za to ne zmenijo, da zopet proti temu protestujejo koroški Slovenci. Pa ne svetovali bi jim priti v deželo (Čujte! Čujte! na desnici.) Naši Slovenci so dobrasrčni, a utegnejo kaj neuljudni postati, če vidijo, da jih hočejo tuji agitatorji nahujskati proti nemškim sodeželanom.“ (Čujte! Čujte! na desnici.)

Gospoda moja! Če bi kaj tacega čitali v „Freie Stimmen“, bi se nič ne čudil, kajti ondu sem tudi zares čital. Pa da se to govori tu v zbornici, kjer smo popolnem na legalnih tleh stavili predlog, katerega gospodje morejo podpirati ali pa odkloniti prav po svoji volji, da nam na teh legalnih tleh pridejo z argumenti pestij in polen, nam ž njimi preté, če pridemo na Koroško, tega bi ne bil pričakoval.“

nočno nebo, lil dremotni svit lunin. Pred vsako jablano ležala je na bledeči travi njena slaba pisana senca. Na jedni strani vrta zelenele so žalostno lipe, oblite z mirnim blejarkim svitom, na drugi stale so vse črne in neprozorne; čuden zamolkel šum porajal se je včasih v njihovem gostem listju. Bilo je, kakor bi klicale pod njimi izginjajoče stezice, kakor bi vabile pod svojo prazno senco. Vse nebo posejano bilo je z zvezdami. Tajinstveno bilo je z višine njihovo modro, mehko migljanje; kazalo se je, kakor bi gledale s tihim zanimanjem na daljno zemljo. Mali, tenki oblaki preletavali so poredkoma luno, spreminjali za hip njeno mirno sijanje v nejasno a svitlo meglo... Vse je dremalo. Topli in dišeči vzduh se niti ganil ni, le poredkoma trepetal je, kakor trepeče voda, kedar pade vanjo vejica... Nagnil sem se čez plot; pred menoj dvigal je rdeč poljski mak iz bujne trave svoje ravno stebelce; velika, okrogla kaplja nočne rose blestela je s temnim bleskom na dnu odprtega cveta. Vse je dremalo, vse na okrog se je lenilo, vse gledalo je, tako rekoč, navzgor, iztegnivši se, ne ganeč se in pričakujoč... Česa je čakala ta topla, ta nezaspšana noč?

(Dalje prih.)

Če pridemo na Koroško, kar tudi nameramamo (Pritrjevanje na desnici. — Poslanec dr. Steinwender: Le! Le!), seveda ne bomo prišli k gospodu poslancu in pristašem njegovim, temveč k prosilcem za slovensko ljudsko šolo, prišli bomo k onim, ki so nam hvaležni, da se zanje potegujemo (Poslanec Ghon: Da bodete hujskali!), k onim tisočem, ki dobivajo knjige od družbe sv. Mohorja in jih čitajo, in jaz ne verujem, da bodete tedaj imeli še žalostni pogum, motiti z nahujskano družaljo občevarje naše z našimi soplemeniki in somišljeniki in apelovati na pesti in polena. (Poslanec Šuklje: Ne bojimo se! Hvala Bogu! — Poslanec Trojan: Pa lepo je le! — Živahna veselost na levi.)

Predno se poslovim od Štajerske in Koroške, usojam se osvežiti začetkom sproženo misel, namreč, da ni bilo dobro, tako dolgo mirno gledati, vsaj največje ovire bi se bile morale odstraniti, katere se stavijo sporazumljenju.

Njega ekselencja gospod ministerski predsednik je rekel, da vlada skuša položaj tako urediti, da bode mogoče sporazumljenje.

Če pa vlada pušča že leta tako postopati uradnike, tedaj moram pač reči, da v dejanji je vlada še kaj malo pokazala to prizadevanje svoje.

Če sedaj prehajam na kranjske razmere, pokazati bi mogel, kako malo povoda imajo Nemci pritoževati se. Pokazati bi mogel, kako se jim daje pravica v uradu, v šoli in javnem življenji, in sicer bolj kakor Slovincem.

Temu nasproti bi pa lahko pokazal, kako se pri uradih in posebno pri političnih in od njih odvisnih uradih, malo brigajo za § 19.

Nemci so res imeli na Kranjskem pozicije, katerih neso mogli obdržati, ko se je jel vzbujati slovenski narodni duh. Te pozicije zgubili so in nič drugzega in nemajo nobenega povoda za pritoževanje in ko bodo preboleli to zgubo, bode ondu zavladalo sporazumljenje, ki bode lahko služilo za vzor.

Jedne stvari pa ne morem preskočiti, tiče se mojega volilnega okraja ter ima ravno tako javni kakor tudi lokalni interes, tako da se nadalje ne sme prikrivati javnosti.

Na čelu okrajnemu glavarstvu v Postojini je mož, kateremu se poslednje državno-zborske volitve neso vršile prav po volji; četudi ga je opominjal predstojnik njegov, vendar se je mešal v volitve in ko je videl, da vzlic temu mu stvar ne gre po volji, se je tako daleč spozabil, da se je javno zakrivil razžaljenja časti (Čujte! Čujte! na desnici.), zabavljaj je čez vodje slovenske v obče in posamične osebe.

Vodje slovenski seveda neso mogli zahtevati zadoščenja, ker nikdo ne bode rekel o sebi, jaz sem vodja, pa druge osebe so uležile tožbo in okrajni glavar je bil obsojen v globo oziroma pa v zapor (Čujte! na desnici.) Vendar uraduje še vedno okrajni glavar v tem okraju (Čujte! ne desnici). — Poslanec dr. Vitezić: Comme chez nous! V Istri je ravno tako! Vprašal bi, kak upliv morejo imeti kazenske obsodbe, katere mora večkrat izreči okrajni glavar, če si kaznovani misli: Jaz vendar nesem slabši nego okrajni glavar. (Prav res! na desnici.) To je vzbudilo tako razburjenost v okraju, da se je smelo pričakovati, da bodo odkazali možu drug delokrog.

Tu je gospod okrajni glavar na lastne stroške skrbel za razburjenost v okraju, skrbi pa tudi za razburjenost na stroške družih.

Majhnih stvari, ki tudi neso spodobne, ne bodem navajal iz delavnosti njegove, če tudi bi se ne smele nikakor dogajati pri uradniku, kateremu je kaj mari njegovo dostojanstvo in stopinja, spregovoriti hočem le nekaj besed o upravi pač mnogim gospodom znane Postojinske jame.

Postojinska jama se oskrbuje na podlagi pravil, katere je potrdilo poljedelsko ministerstvo in podpisal poljedelski minister. V teh pravilih so točno označene pravice in dolžnosti upravne komisije. Jako važna določba teh pravil je, da ima komisija predlagati račune svoje deželni vladi. Deželni glavar pa že več let ni bil sklical nobene seje, komisija torej ni dobila nikacih računov in zatorej tudi nikacih predložiti ni mogla. Ko so sklenili pri deželni vladi stvar malo podrezati, je res sklical sejo. Namen tej seji je pa bil, da spregovori člane komisije, da podpišejo zapisnik seje, ki je že bila pred jednim letom. Nekateri so se branili in zlasti jeden, ki je tudi deželni poslanec,

je rekel, da le tedaj podpiše, če se v zapisniku pove, kdaj se je predložil v podpis. Ko okrajni glavar in predsednik komisije v to ni privolil, pa je dotičnik podpisu svojemu sam dodal dan in mesec.

Nadalje je jako važna pravica upravne komisije, da določuje tarif za obisk jame, dovoljuje znižanje in olajšanja v ozira vrednih slučajih. Tu pa postopa okrajni glavar s tako brezozirnostjo, ki sploh označuje delovanje njegovo. Jedenkrat dovoli znižano pristojbino, ko je prišla množica obiskovalcev, drugič pa zopet ne, ker mu obiskovalci tako ne ugajajo itd. S sledečim slučajem hočem označiti njegovo delovanje, kar se tiče ustopenine.

Skoro bode dve leti tega, kar so prišli visoki angleški gostje z eskadro v Trst. Hoteli so obiskati jamo. Marljivi okrajni glavar, ki bi morda rad dobil kak red, hitel je v Trst, povabil visoke goste, naročil pri lastniku „Adelsbergerhof-a“ — velicega hotela, ki je gotovo marsikateremu iz vas znan obed primeren visokim gostom. Družba se je jako čudila gostoljubnosti okrajnega glavarja, toda morala si je dati dopasti, ker je okrajni glavar odločno izjavil, da ne vsprejme nikacega plačila. Okrajni glavar mrcal je nazadnje misliti na plačilo računa — bilo je kacih 800 gld. On pa ni vedel prav, kdo naj plača, storil je par zanimivih potov, pa brez uspeha; nazadnje posegel je v blagajnico, jame, ima namreč pravico nakaza — vzela 400 gld. in jih poslal hoteliru s sledečim pismom (čita): „Euer Wohlgeboren! Im Anbuge übersende ich Ihnen den Betrag von 400 fl., mit welchem ich Ihre Rechnung aus Anlass“ — tu so našteti gospoda, ki so bili tedaj prisotni — „beglichen zu haben wünsche. Ich überlasse es Ihnen, eine weitere Forderung an mich, als den Vorsteher der Grottenverwaltungscommission im gerichtlichen Wege geltend zu machen und mache Sie nunmehr schriftlich wiederholt darauf aufmerksam, dass, wenn Sie es nicht für opportun erachten können, meinem berechtigten und billigen Wunsche nachzukommen, ich mich sehr unliebsam veranlasst sehen würde, gegen Sie mit Repressalien vorzugehen (Čujte! Čujte! na desnici. — Poslanec grof Lažansky; Turško gospodarstvo! — Poslanec dr. Vitezić: Zloraba uradne oblasti!), unter welchen ich Ihnen nur die eine bekannt geben zusollen glaube, dass ich allen Gästen des Hotels Adelsbergerhof den Grottenbesuch verwehren werde. (Čujte! Čujte! na desnici. — Poslanec dr. Trojan: Lep okrajni glavar!)

Wenn Sie dacher die Angelegenheit noch heute nicht in Ordnung bringen, so können Sie gewärtig sein, dass bereits die Montagsblätter in Triest, Laibach und Wien eine Erklärung der Grottenverwaltungscommission in dem oben gedeuteten Sinne enthalten werden. (Klici na levi: Oho! Ostudno! Pritiskanje!) Es wird sich alsdann bald herausstellen, ob Ihr Benehmen ein praktisches gewesen sei. Adelsberg, am 5. November 1887.

To pismo bilo je objavljeno v nekem listu, pa ni vzbudilo one pozornosti, kakor jo zaslučuje. Hoteljer je bil vprašan, kaj misli storiti na to izzivanje. Pa modri Francoz — ali prav za prav Švicar — je odgovoril: Odprtih mi je mnogo in gotovih potov, pa nobenega ne bodem nastopil, se bode že našla prilika, da bodo na višjem mestu zvedeli za to nespodobno postopanje uradnika, ki ima vendar varovati čast in interese dežele, in ne dvomim, da bodo spoznali, da je uprava Postojinske jame v čisto nepravih rokah. Rekel je, da Postojinčani niti ne vedo, kaj imajo s Postojinsko jama.

Ko bi mi, menil je, v Švici imeli tak objekt, moral bi obogateti ž njim ves kraj. Ne prišlo bi na leto le po 3—4000 obiskovalcev, temveč 30—40000 in z njihovim denarjem bilo bi pomagano trgovini, malej obrtniji in kmetijstvu in Postojina, kraj brez dohodkov in dohodkinih virov, moral bi postati biser Krasa. Tako Švicar.

Postavlja se od tega fakta, omenil bi še dva slučaja, iz uradnega delovanja tega gospoda, ki imata javni pravni interes.

Nek okrajnjani je nedavno prišel v preiskavo. Ta okrajnjani bil je tožnik v prej imenovanj pravdi proti okrajnemu glavarju zaradi razžaljenja časti.

Pri volitvi samej, o kateri sem prej govoril, je nasprotoval okrajnemu glavarju.

Dalje v prilogi.

Ta okrajnjani prišel je v preiskavo. Jaz priznavam, da je okrajni glavar lahko mislil, da ima po § 83 kazenskega postopnika pravico vedeti, da je okrajnjani v preiskavi.

Pa mož se s samim faktom ni zadovoljil, katerega je itak vedel, temveč poslal je noto dotičnemu okrajnemu sodišču, v kateri je zahteval, da se mu natančno naznani okoliščine slučaja, dokazila, povodi sumnje itd.

Okrajno sodišče si je mislilo, da to vender ne gre, in se ne ujema z načelom ločitve pravosodja od uprave, da se za take stvari popraša in je prav dobro odgovorilo okrajnemu glavarju, da je državno pravdnitvo poklicano pretresti dokazila in uzroke sumnje in da le ta oblast ima pravico dalje postopati.

Stvari ne bi omenjal, ko bi ne bila velike važnosti, kajti če se politični organi na ta način utičejo v pravosodje, bi to utegnulo biti za državno pravdnitvo povod, da v stvari bolj nego sicer z vso strogostjo zakona postopa, da se izogne očitanju, da gleda skozi prste. Jaz ne rečem, da je tako bilo v tem slučaju, navedem le fakt, da se je bila že uročila zatožba, katero je zavrnilo še le nadsodišče.

Opomnim, da sta ta in pa drugi slučaj, kateri bodem še omenil, že popolnoma rešena, da torej ne nasprotuje nobenej določbi, če se o njiju govori.

In drugi slučaj. Imel je ta okrajni glavar v občini svoji razdeliti ustanovo. Sklical je prejemalce te občine in pri tej razdelitvi bi se bilo imelo razpravljati, če ne bi se tu zložilo za kak sicer hvalevredni namen. Bili so raznih mislij in tako je tudi mož, ki je deželni poslanec tega kraja, imel nesrečo, da je bil družih mislij, kakor okrajni glavar. Ta deželni poslanec bil je tudi voljen proti volji okrajnega glavarja v deželni zbor. Gospod poslanec bil je le družih mislij o razdelitvi in porabi teh denarjev in okrajni glavar jel je rezati nanj in bi se ga bil še celo lotil, ko bi se oni ne bil umaknil. (Čujte! Čujte! na desnici.)

Ta mu je v javnem listu očital brezozirnost da se vede nespodobno za njega dostojanstvo in stopinjo.

Priznali mi bode, gospoda moja, da je deželni poslanec imel prav, ko mu je to očital. Okrajni glavar je vender dognal, da se je kazensko sodišče bavilo s to zadevo, a nazadnje se je pa vender le moral umakniti okrajni glavar. Tožbo so zavrnilo in tako se je stvar končala s fijasno za okrajnega glavarja. In vender še dobiva častne diplome od občin. (Smeh na desnici.) Morda se bode to navajalo njemu v korist, za me je le nov oteževalni moment, ker to dokazuje, da se meša v strankarske prepire.

Spominjam se družega moža, bil je tudi okrajni glavar na Kranjskem, rekel je o Taaffejevi vladi pred več leti: Samo neprijazni oblaček na nebesu je, ki bo kmalu zginol. Tudi ta mož dobival je častne diplome iz svojega okraja. Pozneje je poskušal srečo v „Deutsch-Landsbergu“ in štajerskem deželnem zboru in sedaj je tajnik pri Solnograjskeje trgovske zbornici. To je bila usoda okrajnega glavarja, ki je dobival tudi častne diplome od občin svojih. Jaz želim okrajnemu glavarju Postojinskemu srečo, samo to želim, da bi ne imel prilike mešati se v prihodnje volitve za deželni zbor po letu, kar želi storiti, kar je že obetal, ne da bi se za koga menil.

Jaz nisem udeležen, nisem deželni poslanec in tudi ne želim postati.

Sedaj ko sem malo pogledal na Kranjsko, dovolite mi, da glede Primorja prav ob kratkem omenim nekatere karakteristične okoliščine.

Na Primorskem zlasti na Goriškem so razmere znosnejše nego kje drugod. Tu je precej enakomerno zastopstvo v deželnem zboru in deželnem odboru. Le v Goriškem mestu vzdiguje glavo italijanski element. Tu se dajo iz občinskih denarjev podpore društvu „Pro patria“, ne da bi se menili za to, da tudi prebivalstvo slovensko donaja za občinske namene, in da je društvo „pro patria“ izključno italijansko društvo in sicer društvo, ki zasleduje bolj politične nego šolske namene.

Slovenskemu bralnemu in podpornemu društvu zabranjuje se že več let, da ne sme blagosloviti in razviti svojega društvenega znamenja, kar se italijanskim društvom, kakor se je lani zgodilo, brez težave dovoljuje. Lani je slovensko telovadno društvo praznovalo slavnost svoje ustanovitve.

Prišli so gostje iz Ljubljane, Trsta itd. in morali so se v zaprtih vozeh peljati v mesto, in na kolidvoru so je čakali policija in žandarmerija (Čujte! na desnici). Slavnost se je morala vršiti v zaprtih prostorih, kajti sicer bi se ne bila dovolila. Te skrbi ne potrebuje prebivalstvo slovensko od vlade; temveč le želi, da se z njim tako zastopa, kakor z italijanskim.

V Trstu je prebivalstvo slovensko prava raja glede na magistrat. Tu ne poznajo družega deželnega slovenskega jezika; kdor ne zna italijanski; pri Tržaškem magistratu nič ne opravi. Če se uloži slovenska uloga, se zavrne. Meritorično se take uloge ne rešijo. Nedavno postavil se je na tamošnjem pokopališču spomenik nedavno umršemu domoljubu in se je zabranilo na spomenik napraviti slovenski napis, kateri bi obsegal dan, mesec in leto rojstva in smrti dotičnika v slovenščini. (Čujte! Čujte! na desnici.) Ko se je za to prosilo s slovensko ulogo, se je zavrnila z opazko, da je ne razumijo in kaj modro je namestništvo reklo, da se s tem ni rušil zakon. Kaka je bila usoda s slovensko šolo, katero je zastopala „Edinost“, je znano. Osnovala se je privatna šola in tudi ta je bila italijanskim listom trn v peti; in srečno so dosegli, da je ta šola še več dni ostala zaprta, ko se je že bilo naznanilo, da se otvori.

V okolici strežejo tako imenovani kapovili magistratu.

Vsako selo v okolici je nekaj volilo svojega župana na tri leta. Sedaj pa magistrat nastavlja kapovile in se ne briga za mnenja in želje prebivalstva, in nastavlja ne najboljših temveč najvolnejše, one namreč, ki se dajo rabiti za njegove namene ali bolje rečeno, ki se dadó zlorabiti.

Kako je pri sodiščih, spada sicer v pravosodni resort. Pa je znana stvar, da se posebno pred porotniki s Slovincem obravnava le po tolmači in kako da znajo oblastva proti porotnikom ubrati pravo struno, to dokazuje dodatek, ki se nahaja v noti policijskega ravnateljstva Tržaškega o zatoženci, uredniku nekega hrvatskega lista. Ko je brati v noti neko politično kvasenje, pravi se na konci (čita:): „V Trstu nema druge službe kot duhovnik, kakor da slednji dan čita svojo plačano mašo; dohodki „Naše Sloge“, katero izdaja ne bodo baš sijajni; navezan je torej na subvencijo, katere vir ni težko najti.“

To izjavo je zatoženec takoj najbolje označil z „oficijozno infamijo“. Mi smo zaradi tega interpelovali visoko vlado, pa še nismo dobili odgovora in bi vlado nujno prosili zanj.

Tudi jaz moram izjaviti, kakor je že storil jeden moj rojak, da mi v Trstu in na Primorskem strogo ločimo italijanski patrijotični element od iredentovskega. Italijansko-patrijotični element mi ravno tako spoštujemo, kakor člane druge narodnosti, katera nam ne odreka spoštovanja. Mi se borimo le proti iredenti, s katero vlada kaj prizanesljivo postopa. Iredenta je precej nov izraz, ko sem jaz študiral, še ni bil v rabi. Iredenta se je v svojem blesku pokazala 1882. leta povodom razstave in utelesenje njeno bil je Oberdank. Ko se je imel postaviti spomenik povodom 600 letnice, od kar je Trst zjedinjen s habsburško monarhijo, počila je blizu razstavališča petarda in lahko v Trstu slišiš, da temu spomeniku ne bode sojen dolg obstanek. Pred očmi vlade uživajo Italijani iz kraljestva, katerih je v Trstu kacijh 15.000, vse mogoče prednosti od občine Tržaške in magistrata. Uradniki sicer niso, ker niso državljani, toda občina kakor je Trst ima še mnogo družih mest in služeb, pri katerih se dobro izhaja in le poglejte, koliko je tujcev na teh mestih. Domačini, posebno če so Slovani, vsprejmejo se le, če svojo narodnost izdajo in svoj jezik zataje. Nam rekajo tujci („Sciavi“), oni so pa „bratje iz kraljestva“.

In baš ti bratje iz kraljestva sestavljajo jedro iredente, oni zlorabijo gostoljubnost, ki se jim daje v nezapodljivej kratkovidnosti. Ni je narodne slavnosti v Italiji, da bi iredentarski vodje ne bili zastopani in kako njihova navzočnost vzbuja zadovoljnost celo v najvišjih italijanskih krogih, se morda še spominjajo od lani nekateri gospodje, ki čitajo časnike. Ali se je potem čuditi, da so se, ko se je slavila štiridesetletnica, odkar nam je previdnost naklonila pravično in milo vladanje Njega Velečastva cesarja, in ko v Avstriji ni bilo podložnika, ki ne bil slavil tega dne, v Trstu so se razširjale take tiskovine, da pravemu avstrijskemu domoljubu srce se strese, če jih prečita — jaz sem

to storil. Avstrijski orel se je tako popačil, da je človeka kar groza in ko se je to zvedelo po svetu, je hitela „Triester Zeitung“ torej list, kateri opravlja službo vladi, zagotavljati, da so to le „mladostne neumnosti“, kakor se je to že večkrat zgodilo. To niso le mladostne budalosti, to naj dobro premislijo državni krmilarji na Dunaji. Če pa list, kakor je „Triester Zeitung“, list, ki služi vladi, tako olepšuje veleizdajsko ravnanje, kako bi se potem čudili, če je mogel bivši italijanski minister bogočastja pisati pismo, katero je nedavno prečital gospod poslanec dr. Vitezić v katerem je — ponavljam najmarkantnejše stavke — (čita):

„Spričevalo, katerega nam“ — iz avstrijskih krajev — „pošiljate, da prebivalstvo onih krajev deli z nami veselje in žalost je gotovo poročje, da nekega dne — in to ne bode več dolgo — one katere veže ljubezen, umetnost in modrost vlade navdušuje in zavednost narodov zjedini v jedno državo.“

„Kako se moremo čuditi, da italijanski državnik tako piše avstrijskemu državljanu? In kako bi se čudili, da je „Illustrazione Italiana“ povodom pretresujočega dogodka v Meyerlingu o pobitem očetu mogla reči! on čuti pri smrti sinu isto boleost, kakor jo je mati Oberdankova, ko so obesili njenega sinu.“ (Čujte! Čujte! Nesramno! na desnici.)

Vprašal bi vlado, če glasu Slovincem ne sliši? Kako dolgo če misli vzbujati začudenje patrijotičnih Italijanov s svojo prizanesljivostjo, toliko časa bode še držala svojo železno roko na slovenskem dinastično mislečem prebivalstvu v Trstu? Mi si pa po pravici pripisujemo zaslugo, da potegujoč se za narodnost svojo v Primorji ne gledamo le na korist naroda svojega, temveč tudi na korist države.

Dovolj časa sem že vas zadrževal, a sedaj hočem končati, mi slovenski poslanci smo razodeli svoje misli in vladi vse povedali. Slovenski narod, ki se pa ne debeli od govorov poslancev njegovih; pričakuje z zaupanjem, da se bode vlada z vso resnobo lotila izvajanja ustave. (Pritrjevanje na desnici.)

Govor poslanca g. prof. Šukljeja

v seji državnega zbora dne 28. februarja 1889.

(Konec.)

Gospoda moja, dovolite mi, da storim korak dalje. Kaj iz tega sledi? — in zakaj prav za prav tukaj gre. Dovolite mi tukaj odkrito, v resnici občuteno besedo. Ako bi moral misliti, da sloni cela narodnostna ideja, ki sedaj še nadvladuje dōbo našo, le na plemena momentu, ako bi izviral le iz čiste brutalne okoliščine skupnega roda, potem bodite preverjeni — verjeti mi smete kot poštememu možu — jaz bi bil prvi, ki bi jo od sebe vrgel.

Toda, gospoda moja, z narodnostno idejo so spojeni najvažnejši duševni odnošaji. Razvoj kulturni vrši se v okviru raznih narodnih krogov v danih naravnih oblikah, s svojim jezikom dedujejo narodi najdražjo zapsuščno svojih pradedov, in kdor hoče dandanes narodu vzeti jezik njegov, kdor hoče ovirati razvoj tega jezika, ta se konečno prepriča, da zadržuje v napredku narod sam, da ga slabši. (Odobranje na desni.)

Le poglejte dandanašnje Koroško. Tolikokrat govorite o miru; usojam si odgovoriti vam na to, da v nekom oziru tudi na razmere duševnega življenja v deželi veljajo besede starega Rimljana: „Solitudinem faciunt, pacem appellant“ (Prav dobro! na desnici.)

Kako je na Koroškem? Poročila koroških srednjih šol zadostno dokazujejo, kako neznamen je del mladine učeče se, ki bi bil koroško-slovenske narodnosti. V vseh podjetjih in službah je sedaj največje pomanjkanje takih ljudi, ki razumejo slovenski; pravosodni minister je bil primoran ustanoviti pet novih služb za avskultante, z izrecno omejitvijo, da se prosilci morajo izkazati z znanjem slovenščine. Takó se godi v vseh višjih družbinskih slojih.

Izpodbijati torej ne bode mogli zaključka, ki ga izvajam iz tega, da ona nemška kultura, s katero že dolgo časa in v toliki meri osrečujete koroške Slovence, ni mogla pomagati jim do višine povspevajočega se vrstnega gibanja. (Odobranje na desnici.)

Hud in težaven je boj, ki ga bijemo ravno za Koroško. Prepričani pa smete biti, da bomo vstrajali v tem boji, in, gospoda moja, jaz verujem, da bomo zmagali, in sicer jedino zaradi tega, ker

smo prepričani o njegovi pravičnosti. (Živahno odobravanje na desnici.)

Končati moram. Žalibog se moram odpovedati veselju, da bi odgovarjal gospodu poslancu dr. Mengerju v političnem oziru. Kakó v izobilji je ponudil hvaležnega gradiva, ako se na primer sklicuje na to, da je dala prostostne postave ona (leva) stran.

Da, dala, to je res, pa držala jih in izvrševala ni. (Živahno odobravanje in ploskanje na desnici.)

Dali ste člen XIX., toda takó, kakor ste ga izvršili, pa ni vreden papirja, na katerem je bil tiskan. (Odobravanje in ploskanje na desnici.)

Gospod poslanec Menger pravi, da je prva dolžnost, napraviti narodnostni zakon. Zdi se mi, da je trebalo dolgo časa, da je prišel do tega prepričanja. Državni osnovni zakoni so iz leta 1867., njegova stranka je imela absolutno večino do leta 1879., in v dvanajstih letih obstanka njenega jej ni prišlo na misel, ustvariti to vzajemno jamstvo za naše politične prostosti. Narodnostni zakoni, pravim, a ne zakon, ki se tiče državnega jezika. Zoper državni jezik in dotično postavbo se bodemo bojevali, ker smo v tem oziru bolj ustavoverni kakor ona (leva) stranka. (Živahno odobravanje na desnici.) Baviti se ne morem dlje časa z gospodom poslancem Mengerjem ter si bodem usojal le še končno opazko.

Mnogo sem pričakoval od letošnje proračunske razprave. Včerajšnji uvodni članek v „Neue Freie Presse“, ki je vendar glasilo „združene nemške levice“, je bil pa tudi popolnoma po tem, da je zbrfal najprenašetejšo nade.

Pretilo se je z neusmiljenimi besedami; toda to smo že premnogokrat čuli, da bi bili za kaj takega še občutljivi; toda sklicevanje na goreče smolnate vence, ki bodo leteli s klopi stranke vladi nasprotne na ministersko klop (živahna veselost na desnici), napravilo me je jako radovednega. Obžalujem s stališča svojega, da se ni zadostilo radovednosti moji. In marsikatera izjava, ki smo jih slišali na pr. od gospoda poslance Scharschmida, nikakor niso dišale po grozovitosti (veselost na desnici); donele so marveč, kakor tiho zdihovanje po ljubezni. (Veselost in: Prav dobro! na desnici.) No, pustimo to! Iz vseh govorov vaših, akoravno so bili jako različni po oblikah, čula se je jasno vodilna misel, da namreč gospodarstvo v Avstriji ne pristuje rodu nemškemu, marveč le delu njegovemu, nemško-liberalni stranki. (Prav res! na desnici.)

Navajali so se za to razni razlogi. Kakor pri vrstivni setvi, je tudi tukaj različno vrtenje. (Veselost na desnici.) Pred vsem se je poudarjalo, da morajo Nemci vladati, ker je to njihovo pridobljeno in priborjeno pravo. Drugikrat se je zopet reklo, da morajo Nemci gospodovati v interesu države, in letos je gospod poslanec Carneri celó iznašel nov vzrok, da tirjajo nemško gospodstvo vojne razmere, ko vendar nadvladuje militarizem sedanji položaj. (Veselost na desnici.)

Gospóda moja! To je za - mé le dokaz, da ima liberalna stranka poleg mnogih izvrstnih lastnostij tudi jedno veliko hibo, to namreč, da jej manjka razumevanje zgodovine, da ne znajo soditi o tem, kar je postalo zgodovinski in v tem zmislu urejevati dejanj svojih. (Odobravanje na desnici.) Stari Salust že je v prvem poglavju h „katilinarični zaroti“ pravo pogodil, ko je rekel: Nam imperium facile his artibus retinetur, quibus initio partum est“. Kdo iz med vas mi more dokazati, da je tako nastala Avstrija, ker si je rod nemški z ostrino mečevo podjarmil druge narode? Avstrija je nastala po prostih pogodbah (odobravanje na desnici) s tem, da so se združile že obstoječe, več ali manj na narodni podlagi urejene države v jedno celoto, in to je takrat skoraj gotovo prouzročilo iztočno vprašanje, strah pred turško silo. (Odobravanje na desnici.) Posamične države so se oklenile druga druge, da obranijo krščansko omiko svojo in narodno svojstvo pred turškim barbarstvom.

Zasluga habsburškega doma je — in iz tega izvira ona trdna in neomahljiva zvestoba narodov avstrijskih do cesarskega doma — da si je izvršil, utrdil in do današnjega dne ohranil to zvezo. Vi, gospóda moja, pa si mislite drugače organizacijo Avstrije. Vi hočete uporabljati na monarhijo avstrijsko vladno metodo dandanašnjih jednonarodnih držav, ne da bi pri tem pomislili, da se je ta poskus ponesrečil že v teku zgodovine. Poskusilo se je to v dóbi prosvetnega absolutizma in v poznejših letih absolutistične dóbe, ko je zginila pro-

sveta in ostal absolutizem. Ako se to ni posrečilo v časih, ko so spali narodi, kako hočete to doseči sedaj, ko so se vzbudili narodi (odobravanje na desnici), ko vlada narodnostna ideja ter smo za trdno sklenili, zoper vsakogar obvarovati in braniti narodno svoje svojstvo. (Živahno odobravanje in ploskanje na desnici.)

Nasvetovali so se vam v novejšem času novi poti. Ne vem, ali bode hoteli hoditi po njih. Menim pa in to vsaj verujem. Večina, kakor se je tukaj sešla, zrcalo razmer avstrijskih, zapustila ne bo starega svojega tiru ter se bo slej kakor prej bojevala za ono Avstrijo, kakor si jo mi predočujemo, za Avstrijo, ki je pravična vsem narodom svojim, ki spoštuje tudi verska njihova prepričanja (odobravanje na desnici) in ki nam je vsem zaveščiše v teh težavnih časih.

V tem zmislu, gospóda moja, sklepam ter priporočam, da se preide v nadrobno razpravo. (Živahna veselost in ploskanje na desnici. — Govorniku čestitajo z mnogih strani.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 27. marca.

Časopisi **galiških** Rusov pišejo proti Liechtensteinovemu šolskemu predlogu, ker se z njim daje deželam preobširna avtonomija v šolskih zadevah. Rusi ne pričakujejo od Poljakov pravice, zaradi tega pa se boje, da bi se s povečanjem deželne avtonomije gospodujočemu poljskemu življu ne dala priložnost, še bolj zatirati ruskih sodeželanov.

Ne zmenec se za srbski zakon, kateri je sklenil sabor **hrvatski**, silijo oblastva na Hrvatskem srbske duhovnike, da bi cerkvene matice pisali z latinskimi pismenkami. To imajo Srbi za plačilo, da v saboru njihovi zastopniki tako zvesto podpirajo vlado.

Ministerstvo **ogersko** se bode nekda v kratkem precej premenilo. Odstopil bode tudi naučni minister Csaky. Tisza si nekda ne upa tega moža obdržati v ministerstvu, ker si je ukazom svojim, da se ima po srednjih šolah bolj gojiti nemščina, nakopal nevoljo vse dežele. Kako so njegov ukaz tedaj proslavljali avstrijski nemški listi in se veselili, da že na Ogerskem spoznajo veliko važnost nemščine. Sedaj pa lahko vidijo, koliko čislajo nemščino onostran Litve, ko je dotični ukaz omajal ministru stol. Sedaj ne bodo več mogli avstrijskim Slovanom Madjarov staviti v vzgled.

Vnanje države.

Kako daleč so že zašli **Bolgari**, kaže to, da je v Sofiji jel izhajati časopis „Rodoljubec“, kateri dokazuje sorodstvo mej Turki in Bolgari. Ta list na vse mogoče načine proslavlja Turčijo. „Rodoljubec“ je organ Radoslavovcev. Ti menda hočejo s pomočjo Turčije priti na krmilo. S prva je Radoslavov, ko je stopil v opozicijo, se laskal Rusiji, a ko mu Rusi neso prišli takoj na pomoč, je začel laziti za Koburžanom in ga nagovarjal, da naj odpusti Stambulova, a ko tudi tu ni nič opravil, začel se je laskati Turkom. — V Plovidvu imenovali so Koburžana častnim meščanom. To se je gotovo zgodilo na željo princa samega. Že dlje časa biva v stolici vzhodno rumelijske, da bi tako dokazal, da mej Bolgarijo in Vzhodno Rumelijo ni več nobenih mej.

Socialističnega zakona v **Nemčiji** ne mislijo podaljšati, zato pa hočejo dopolniti kazenske zakone. Skoro vse določbe socialističnega zakona uvrstili bodo v kazenski zakon in jih bodo še toliko razširili, da bodo z njimi lahko kaznovali še druge politične zločince, ki neso socialisti. Na ta način bodo svobodo v Nemčiji še bolj omejili. Nemci radi očitajo Rusiji, da zatira vsako svobodno gibanje, v resnici pa nemška vlada še brezozirneje postopa z nasprotniki svojimi. Čitatelji se pač še spominjajo, kako so preganjali katoliške duhovnike v Nemčiji. Sedaj ko so jenjali borbo proti katoličanom, pa Bismarck preganja socialne demokrate, naprednjake, Poljake, Dance in Alzačane.

Ker je **holandski** kraj nevarno bolan, nameravajo nastaviti regentstvo, kateremu bode na čelu bivši ministerski predsednik Heemsberk. Položaj je v Holandiji jako težaven, ker ni nobenega princa kraljeve krvi, princesinja, ki ima prevzeti vladanje, pa še jako mlada.

Minister Smith, ki je vodja **angleške** spodnje zbornice, je jako bolehen in ne bode dolgo mogel ostati na mestu svojem. Kdo bode naslednik njegov, se še ne ve, imenuje se več osob, pa nikdo prav ne ugaja. Vlada bi najrajši, da bi lord Hartington stopil v ministerstvo, da bi tako si boljše zagotovila podporo unijonističnih liberalcev.

Dopisi.

Iz Postojine 24. marca. [Izvirni dopis.] Poleg svetovnoznane naše jame ponašati se sme naš trg še z drugo čudovitostjo, katero je drž. posl. g. Ferjančič odkril v izvrstnem svojem govoru 11.

t. m. širnemu svetu in to je doslej pod mernikom goreča luč, naš g. okrajni glavar vitez Schwarz.

Ugajal mi je že od nekaj g. glavar, a sedaj ko hoče poslaviti (?) z „Odpriimi pismi“ ugaja mi tembolj. Vender smolo ima revež povsod, in ako ga bodo ljudje — morda celo Angleži, kateri ga imajo baje v jako dobrem spominu — hodili gledat, kakor hodijo gledat jamo našo, ter bodo čitali njegov životopis, katerega naj bi spešil g. Šeber tiskati, gotovo bodo imeli zavest, da na vsem širnem svetu ni večjega smolarja od njega.

Da bi stalo v sv. pismu za besedami: „Čudna in skrivnostna so tvoja pota, o Gospod“ še „a kamor greš, zagaziš v blamažo“, stavlil bi glavo, da je pisec mislil na našega glavarja. Najhujše je pa, ako se hoče človek izkibacati iz blamaže, pa se še hujše pogrezno vanjo. In taka je z vitezom Schwarzem. Sličan zdi se mi umazanemu perilu, katerega ne opere celo morje v podobi „Odpriih pisem“.

Čudil sem se doslej, da morajo razne uradne stvari, ki se ulagajo pri našem okrajnem glavarstvu, čakati mesece in mesece rešitve, čudil sem se, da je treba jednega leta, da se dobe podpisi pod zapisnik kake seje, a z „Odpriim pismom“ našel sem ključ tej uganki.

Ako namreč g. glavar računi, da so se konji, ki so morali biti nad tri ure dragim mu gostom Angležem na razpolaganje, rabili le štirideset minut, potem mora priti vsak do prepričanja, da so tudi uradne stvari, ki se rešujejo čez tri mesece, morale po g. glavarja visokem računstvu čakati le jeden mesec rešitve.

A dovolj za danes. G. glavarju kličem le v spomin znani izrek, da ostane zamorec, če ga še tako pereš, vedno črn, o čemer se bode lahko v najkrajšem času prepričal, in ga prosim konečno, da naj, ko bo bral ta dopis, ne raztresa svoje besnesti nad uradniki svojimi kakor dela po navadi, kajti oni so nedolžni, da imajo takega glavarja.

Iz Kranja 24. marca. [Izv. dop.] Kakor strela iz jasnega neba treščila je začetkom meseca avgusta 1887. l. mej nas ominozna ministerska naredba, ki je imela namen, uničiti premnogo srednješolskih zavodov, mej njimi tudi spodnjo gimnazijo v Kranji, iz pedagogično-didaktičnih vzrokov. Nastal je vsled te naredbe po celej Avstriji silen vriš, in posebno Čehi osnovali so zoper učnega ministra tako izdaten naskok, da so skoro omajali ministru njegov fotelj, in da je on za dobro spoznal, ukapljati dobrodeljno olje prijenljivosti v skeleče rane, ki jih je Čehom usekala preje navedena ministerska naredba. In marsikatera točka te naredbe dejala se je ob veljavo oziroma ostala je neizvršena.

Le nemila usoda, ki je zadela gimnazijo Kranjsko, ni se dala do sedaj obrniti na boljše. Dva razreda naše gimnazije zaključila sta se že, in če se v kratkem razmere ne zasučejo na bolje, odpravila se bode naša gimnazija definitivno s koncem tekočega šolskega leta. Zatorej je za našo gimnazijo neizmerno pomenljiva debata, ki se ravnokar vrši na Dunaji o denarnih potrebah naučne uprave. Nemirno pričakujemo izid te debate in nje posledice, ker vemo, da nam je dana zadnja priložnost, da se izposluje nadaljni obstanek naše gimnazije, kajti če gospod minister sedaj ne odjenja, izgubljen bode ne le za Kranj in za Gorenjsko, ampak za cel narod slovensk učni zavod, ki stoji na narodni podlagi.

Še smemo upati, da se ta stvar izteče ugodno. V državnem zboru sedé naši poslanci, kateri zastopajo narodne naše težnje in od katerih tudi smemo pričakovati, da niti našega mesteca koristi ne bodo izgubili iz očíj. Gospod Klun je že lani v deželnem zboru dobro zastopal naše stališče in hvaležni smo mu, da tudi v državnem zboru ni pozabil na nas, in da je potrebo naše gimnazije naglašal že v generalni debati. — Nekateri poslanci zaradi prenaplega zaključenja glavne debate neso prišli do besede. pričakujemo pa od vseh, da se bodo krepko postavili na noge, ko pride budgetni naslov „srednje šole“ v razgovor, kajti nadaljni obstanek Kranjske gimnazije ni samo zadeva mesta Kranjskega, ampak eminentna zadeva cele dežele kranjske in celega naroda slovenskega, kateremu se z odpravo srednješolskega zavoda vsekako zavira kulturni njegov napredek. — Nujno potrebo Kranjske gimnazije dokazuje nam najbolj živo nezaslišani naval učencev v Ljubljansko gimnazijo, kjer je v 21 razredih, napolnjenih s slabim in zdravju škodljivim zrakom, nakopičenih

nad 900 učencev. — Ali je profesorjem mogoče, uspešno nadzorovati toliko množico učeče se mladine v šoli in zunaj šole, ter z večkratnim izpraševanjem izdatno skrbeti za dober napredek teh učencev? In če v Ljubljani, kjer zrak onesnažuje vzduh nečedne Ljubljanske, barijski dim in barijska megla, nastane kužna bolezen, kakor se je godilo pred 2 leti, kaj potem? Ali se da upravičiti, da učna uprava toliko učencev kopiči v jeden učni zavod, ki mora vsled kužne bolezni zaključen biti po več mesecev?

Ali bi ne kazalo in ali ne zahtevajo zdravstveni in pedagogično-didaktični oziri, da bi se delalo na to, da se Ljubljanska gimnazija nekoliko oprosti učencev? In ali bi ne bilo dobro sredstvo za to razbremenjenje, da bi se nadaljni obstanek Kranjske gimnazije zagotovil in obisk te gimnazije za Gorenjce bolj strogo uredil? — Mesto je zdravo, zidano na trdo skalo, ima svež in krepčilen zrak, ki mu pribaja z bližnjih snežnikov, skoro ne pozna kužnih bolezni, — ima lepe šolske prostore in dovolj za profesorje in učence primernih stanovanj; — nadzorovanje učencev v učenju in obnašanju pa je v malem mestu in na malem zavodu gotovo lažje in izdatneje možno izvrševati, kakor na velicem.

Trdilo se je, da nadaljni obstanek naše gimnazije koliduje s koristmi mesta Ljubljanskega, češ, ako se odpravi gimnazija v Kranji, ustanoviti se bo morala druga spodnja gimnazija v Ljubljani. Mislim, da ta kalkulacija ni pravilna in koristna. Če se odpravi naš zavod, dobi Ljubljana gotovo novo spodnjo gimnazijo, negotovo pa je, če bode ta zamenja ugodna za naš narod, kajti naši narodni nasprotniki, nategnili bodo sigurno vse svoje sile, da se ustanovi v Ljubljani nova nemška gimnazija, kakor jo je Dežman v deželnem zboru predlagal. — In če se v Ljubljani sedaj ustanovi 2. gimnazija, potem zgubljena je Kranjska gimnazija na vse veke, in ni misliti, da bi se kdaj zopet osnovala na novo. — Če pa Kranj ohrani svoj sedajšnji zavod, to nikakor ne bode zabranjevalo, da Ljubljana z ozirom na preobilan obisk v kratkem vendar le dobi še 2. gimnazijo.

Mislim torej, da je sedaj, ko se nam nudi zadnja prilika, delati na vso moč za ohranitev Kranjske gimnazije, in da je na strani naših poslancev želeli vzajemnega in možatega postopanja ministru nasproti, ki je lansko leto v budgetnem odseku g. Tonklijju sam pripoznal svojo preuagljenost zaradi razpusta naše gimnazije. In uspeh prizadevanja naših poslancev zual bi biti ugoden, ko nam je zagotovljena podpora naših bratov Čehov in Poljakov, in ko nam je celo voditelj opozicije dr. Herbst v budgetnem odseku obljubil imenitno svojo pomoč. — Bog daj srečo! —

Domače stvari.

— („Tagespost“) je jako žalostna vsled včerajšnje slovenske zmage v Celji. Vsa pobita toži: „Damit hat die slovenische Partei einen für den Bezirk verhängnisvollen und beklagenswerthen Erfolg errungen“. Ker je izid volitve tako močno poparil, je naravno, da jo v oči bodejo trobojnice po slovenskih vaseh, zlasti pa nad občinskim uradom in nad Hausenbichlerjevo krčmo v Žalci, še bolj pa nastavljeni topiči, s katerimi so pozdravljali vračajoče se volilce, na čelu njim g. župnika Jeraja.

— (Na Dunaji) zmagali so pri občinskih volitvah v prvem razredu judje in liberalci.

— (Pri zabavnem večeru „Pisateljskega društva“) je g. prof. S. Rutar opisal svoje potovanje po Reziji in potem slikal Rezijance, njihov jezik, značaj in šege. Berilo je jako zanimalo poslušalce in želeli je, da se prijavi v leposlovnem listu. Predsedoval je g. prof. L. Pintar. — Prihodnji zabavni večer bode v soboto dne 30. t. m. Predsedoval bode g. A. Žumer, čital g. prof. Pintar.

— (Slovanska glasbena akademija) bila je v nedeljo zvečer v čitalnični dvorani. Bogati, skoro preobširni vsposed, obsezajoč, izimši jedno, same slovanske skladbe, privabil je toliko občinstva, kakor ga že dolgo nismo videli pri čitalničnih veselnicah, kar nam je prijeten dokaz, da raste zanimanje za slovansko glasbo, ki je v razmerno kratki dobi velikansko napredovala. Na vsposedu bili so zastopani Iv. pl. Zajc, Smetana, Jenko, Kocipinski, Moszkowski, Kuhač, Glinka, Gerbič in drugi. Najlepše točke bile so izvestno: sekstet iz Smetanove opere „Prodana nevesta“, „Rozmysli si Marinko“, ki so ga pele gospa Gerbičeva, gospici Bučarjeva in Daneševa in gg. Piancki,

Dečman in Paternoster. Vender se nam je pri tej točki zdelo, da so glasovi gospodov bili nekoliko prekreпки, čemur je menda uzrok previsoko uglašeni klavir. V drugi vrsti je posebno ugajal karakteristični Kuhačev zbor „Makedonec žalno pjeje“, nam specijalno pa Varlamov „Krasnij sarafan“, ki ga je gospa Gerbičeva izvrstno pela in ki je in ostane najlepša pesen, kar jih je bilo kdaj zloženih. — Gerbičeva barkarola „Mirno plavaj čolnič moj“, mešan zbor z baritonovim samepovom, ki ga je pel g. Pucihar, napravila je velik efekt in bila vreden zaključek temu večeru. Izmej ostalih točk dopadal je zlasti poljski trospev „Piesn Majova“, ki so ga pele gospa Gerbičeva in gospici Bučarjeva in Daneševa. Jenkov slavni zbor „Šta čutiš“ pel se je dobro, a bil bi še boljši, da je bil tempo malo hitreji in markantnejši. — Povodom te akademije obračamo se vsled večstranske želje do onih mladih ljudij, ki so pri tacih prilikah preglasni in nemirni, z resno zahtevo, da v bodoče ne motijo pozornosti občinstva. Dottičnim p. n. roditeljem pa priporočamo, da v tem oziru sami katero rekó.

— (Iz Trsta) piše nam okoličan: Dne 25. t. m. ob 1. uri popoldne vršilo se je za Trst jako pomenljivo razkritje spomenika na vrtu pred južnim kolodvorom. Po slavnem Rendiči izdelani kip je krasen, a moj namen ni popisavati ta umotvor, marveč italijansko udanost do Avstrije. Dne 24. okolu 7¹/₂ ure počel petarda v via Coroneo, vržena iz II. nadstropja hiše št. 9. Ob 2. uri po polnoči druga petarda tudi tam, da je bila vsa kadetska šola po konci. Isti večer ob 7¹/₂ uri peljala se je mimo rečenega spomenika osoba v brumu in vrgla v cunje zavito petardo na tla. Policijski agent Nučić, stoječ ondu na straži prime jo v roke, a razpoči se mu v rokah in mu odtrga dva prsta. Čeravno je bilo dovolj stražnikov ondu in je obljubljenih po 50 gl. vsacemu, kdor prime tacega zlodejca, ga vender neso ujeli, kajti namesto, da bi bili voz ustavili hiteli so ranjenemu Nučiću na pomoč. — Drugi dan rano počila je zopet petarda v pomorski vojašnici. — Glede slavnosti same pišejo se nam tudi čudne stvari. Vsi uradi bili so odlično zastopani, le mestni zbor ne. Le vsled velike sile prišel je jud Luzzatto. Župan dr. Razzoni se je bolnega naredil in tako je jedini jud Luzzatto zastopal „najzvestejše mesto“. Sramota! Ljudij bilo je pri razkritji jako malo, morda kacic 600, ko bi se vender smelo pričakovati, da jih bode na tisoče. Kadar bode Luzzato v državnem zboru zopet deklamoval ob italijanski lojalnosti, treba ga bode vsekako opomniti na te žalostne dogodke. Sploh pa bi bil skrajni čas, da se glede neznosnih razmer v Trstu na pravem mestu reče odločna beseda in skrbi, da se irredentovska rak-rana izžge.

— (Deželni šolski svet štajerski) imenoval je Josipa Tičarja, nadučiteljem v Šmartinu pri Gornjemgradu, Antona Zmrzlikarja, učiteljem pri sv. Frančišku, Frana Zopfa, učiteljem na ljudski šoli v okolici Ptujski.

— („Dramatično društvo“) izdalo je Slovenske Talije 54. zvezek. Vsebina: Teške ribe. Veseloigru v treh dejanjih. Spisal Mihael Balucki. Poslovenil Josip Debevec. — Popolna žena. Veseloigra v jednom dejanji. Cena 80 kr.

— (Akademično društvo „Triglav“ v Gradci) ima v torek dne 2. aprila t. l. v hotelu „Zum goldenen Ross“, Mariahilferstrasse šte. 9, IX. redno zborovanje. Na dnevnem redu je: 1. Čitanje zapisnikov. 2. Antikritika g. stud. phil. Koruna. 3. Kritika o predavanju g. stud. med. Rakeža. 4. Kritika o predavanju g. stud. iur. Krančiča. 5. Predavanje g. stud. med. Rakeža. 6. Poročilo društvenega sode. 7. Slučajnosti. Začetek ob osni uri zvečer. Gostje dobro došli!

— (Iz Kviškega pri Gorici.) Vabilo k rednemu pouku, katerega priredi tukajšnja „Čitalnica“ v dan 31. t. m. ob 4. uri popoldne po blagoslovu. Vspored: 1.) Petje. 2.) Nagovor in pozdrav predsednikov. 3.) Petje. 4.) Govor: „Kako upljiva delavnost na blagostanje, na нрав in na izomiko kmet. ljudstva“. — Po posebni prijaznosti prevzame govor velezaslužni gospod Andrija Širok. učitelj v Šmartnem. 5.) Petje. Po pouku bode prosta zabava. Ustoppine ni nobene. V obilno udeležitev vabi: Odbor.

— („Službovnik nemško-slovenski za cesarsko kraljevo vojsko. Prvi del. Drugi natis službovnika iz leta 1873. Poslovenil Andrej Comel plemeniti So-

čebčan, c. kr. major v pokoju“) je naslov knjigi, ki jo je gospod prelagatelj sam založil, natisnila tiskarna družbe sv. Mohora in katera obsega v nemškem in slovenskem tekstu 286 str. Gospod major Comel pl. Sočebčan je kot pisatelj vojaških knjig tako dobro znan ter izdal že toliko knjig za slovensko vojaštvo, da je njegovo ime samo najboljšo priporočilo. „Službovnik“ kakor vse druge omenjene knjige dobivajo se po knjigotržnicah in pri pisatelji samem v Gradci (Grazbachgasse 40). Gosp. major pl. Comel naznanje, da je tudi „Poučilo o streljanju“ (Schiess-Instruction) in vežbovnik (Exerzir-Reglement) že poslovenil in je bode prej ko mogoče izdal.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Budimpešta 26. marca. Dolenja zbornica vsprijela s 109 glasovi večine §§ 24. in 25. brambenega zakona. Okolu zbornice bilo ogromno ljudstva, a ker je redarstvo storilo obširne naredbe, ni bilo nobenih nemirov.

Beligrad 26. marca. Vsi časopisi z veseljem pozdravljajo vest, da se kraljica Natalija v jednom meseci povrne na srbska tla. — Črnogorski knez poslal regentom ročno pismo, zagotavljajoč, da se je vsled vladne premembe zopet obnovilo staro prijateljstvo mej srbskim in črnogorskim bratskim narodom.

London 27. marca. Dolenja zbornica s pritrujenjem vlade vsprejela predlog, da se vlasti pozovejo na konferenco ob odpravi trgovine z robi v Vzhodni Afriki. — John Bright umrl.

Razne vesti.

* (Poneverjenje) Fran Kolarc, pisar pri Duks-Praški železnici, ponaredil je podpis generalnega ravnatelja Pecharja na neki izmišljeni nakaznici in tako prejel 18. t. m. od poljedelske kreditne banke 5870 gld. Ker nezvestega pomožnega uradnika 22. t. m. ni bilo v urad, so ga iskali ter našli v neki gostilni v Smihovu in zaprli. Pri njem dobili so še 1939 gld., mnogo dragocenostij in obilo loterijskih listov, na katere je bilo stavljeno 2 do 6 gld., na jednom celo 30 gld. Zločinec priznal je takoj svojo krivdo, rekoč, da je s poneverjeno vsoto hotel poravnati svoje dolgove.

* (Strah pred sodiščem.) Posestnikova soproga Ana Schrödl iz Herzogbirnbauma imela je te dni priti k okrajnemu sodišču v Stockerav in tamkaj pričati v neki pravdi. Nesrečne žene polasti se pa pred sodnikom tolik strah, de se isti dan, ko bi se bila vršila obravnava, obesil. Šele pozno zvečer našli so nespametno posestnico doma pod streho obešeno in — mrtvo.

Poslano.

Blagorodnemu gospodu ces. kr. okrajnemu glavarju vitezu Schwarzu v Postojini.

Ni moj namen z Vami obširno polemizovati na „odprto pismo“, katero ste povodom mojega govora dne 11. t. m. doposlali članom poslanske zbornice, ker kam bi prišli, če bi poslanci v obče dobivali opravičevalna pisma od oseb javnih ali privatnih, s katerimi se v državnozbornskih razpravah pečajo, in bi na taka pisma odzivali. Par besed naj mi pa bode vender dovoljenih.

Vi mislite, da sem se jaz za to z Vami bavil, ker ste me pred tremi leti, kakor pravite, „prav ob kratkem odpravili,“ ko sem prišel v Postojino in k Vam, da se z Vami seznanim. Ne, maščevanje me ni vodilo, ampak povod mojim besedam bila so Vaša dejanja, katera sem navajal in katera bi noben poslanec prezirati ne mogel, če govori o politični upravi, posebno če se dogode v njegovem volilnem okraju. — Tudi ni bilo treba zlorabiti poslanske imunitete, da se to pove. To so vender vsakemu razumnemu Slovincu znani Vaši čini, katero je bilo celo odveč v „odprtem pismu“ izrecno in vse zaporedom priznati. Tega pa Vam nihče ne bode zameril, da imate sami milejšo sodbo o svojih dejanjih, kakor jo imajo o njih — drugi ljudje. —

Vašega pouka o tem, kaj se spodobi in kako je treba čuvati „uradno tajnost“, ne morem sprejeti, ker če se ogledate, mi morda utegneta sami priznati, da neste mož, pri katerem bi se človek teh čednostij priučil; pač pa Vam verjamem, da bi Vam bilo ljubo, da bi vsa Vaša dejanja, katera sem razpravljal, zakrivala „uradna tajnost“.

Konečno me veseli Vaša obljuba, da hočete svoje uradniške dolžnosti ne oziraje se na moje pri- tožbe in pretenja (?) točno izpolnovati, vender mislim, da bi za Vas in za nas prav bilo, če si poskusite za izvrševanje svojega lepega namena kak drug kraj izbrati. —

S primernim spoštovanjem

Dr. Ferjančič,
državni poslanec.

Na Dunaji, dne 23. marca 1889.

Za vnanjo porabo. Pri protini in trganji, bolečinah po udih in vsakovrstnih unetjih pokazalo se je posebno uspešno Moll-ovo „Francosko žganje“. Steklenica stane 90 kr. Vsaki dan ga razpošilja po poštne povzetki A. Moll, lekarnar in c. kr. dvorni založnik na Dunaji, Tuchlauben 9. V lekarnah po deželi zahtevaj se izrečno Moll-ov preparat z njegovo varstveno znamko in podpisom. 12 (55-3)

„LJUBLJANSKI ZVON“

stoji
za vse leto gl. 4.60; za pol leta gl. 2.30; za četrt leta gl. 1.15.

Loterijske srečke 23. marca.

V Trstu: 20, 56, 67, 76, 27.
V Linci: 13, 8, 52, 61, 26.

Tujci:

26. marca.

Pri **Malič**: Urbas, Schneibidel, Erust, Kraul in Brotlezo z Dunaja. — Kert iz Gorice.

Pri **Sionu**: Herman iz Zagreba. — Esterreicher, Hansel, Steiner z Dunaja. — Janowsky iz Hrvaškega. — Tittel iz Postojne. — Slibar iz Selc. — Zirovnik iz Begunj. — Pitamic iz Postojne. — Philipp z Dunaja. — Kuranda iz Grada. — Kramar iz Karlova. — Dietrich z Dunaja. Luggin, Gleich, pl. Krapitsch, Richter, Koutnik, Schwieger iz Celovca. — Margheri iz Radovljice.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mokrina v mm.
25. marca	7. zjutraj	740.0 mm.	1.0°C	sl. sev.	jas.	0.00 mm.
	2. popol.	735.8 mm.	12.4°C	m. svz.	jas.	
	9. zvečer	734.3 mm.	6.6°C	sl. svz.	jas.	
26. marca	7. zjutraj	729.1 mm.	5.6°C	sl. svz.	obl.	0.80 mm.
	2. popol.	725.6 mm.	7.4°C	sl. vzh.	obl.	
	9. zvečer	725.3 mm.	4.6°C	sl. vzh.	obl.	

Srednja temperatura 6-7° in 5-9°, za 1-6° in 0-5° nad normalom.

Dunajska borza

dné 27. marca t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

	včeraj	—	danes
Papirna renta	gl. 83.65	—	gl. 83.80
Srebrna renta	84.10	—	84.20
Zlata renta	111.40	—	111.45
5% marcna renta	99.65	—	99.85
Akcije narodne banke	891.—	—	891.—
Kreditne akcije	302.75	—	304.25
London	121.70	—	121.20
Srebro	—	—	—
Napol.	9.61	—	9.58
C. kr. cekini	5.71	—	5.70
Nemške marke	59.42 1/2	—	59.20
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 138	gl. —	kr.
Državne srečke iz l. 1864	100	180	50
Ogerska zlata renta 4%	—	102	50
Ogerska papirna renta 5%	—	94	50
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	—	104	75
Dunava reg. srečke 5%	100 gl. 126	—	50
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	121	—	50
Kreditne srečke	100 gl. 187	—	—
Rudolfove srečke	10	21	50
Akcije anglo-avstr. banke	120	131	60
Tramway-društ. velj. 170 gl. a v.	—	235	—

Zobozdravnik Schweiger

(178-6) stanuje

hotel „Stadt Wien“, II. nadstropje šte. 23.

Ordinira od 1/2 10. do 1/2 1. zjutraj in od 2. do 5. ure popoldne.

Ob nedeljah in praznikih od 1/2 10. do 1. ure.

Gotov zaslužek!

Vsak priden mož more si slednji dan brez kapitala 5 do 10 gl. po jako dostojnem in poštenem potu zaslužiti, ki prevzame dobro izplačujoče se zastopstvo. Pripravno tudi kot stranski zaslužek za vsakega. Agenti se nastavijo v vseh mestih in krajih države proti visoki proviziji in mesečni plači. — Ponudba pod naslovom: „Kaufm. Kanzlei „LA CONFIDENTIA“, Budimpešta.“ (183-4)

Pisar

slovenskega jezika popolnoma zmožen in več notarskih opravil, se vsprejme. — Ponudbe na upravištvu „Slovenskega Naroda“. (232-2)

Hiša na prodaj.

v Hotiču pri Litiji, blizu farne cerkve, na lepem kraju, pripravna za štacuno s specerijskim blagom, kakor je že več let. Hiša je v dobrem stanju, poleg je lep vrt in njiva, ležeča proti solcu. — S hišo vred prodaja se tudi

štacunska oprava,

kakor štelaže, tehtnice, težaki itd. — Natančneje se izve pisмено a i ustno pri lastniku Antonu Skok-u, posestniku h. št. 62 v St. Juriji pri Kranju. (226-2)

Semena.

Velikansko peso, nemško in domačo deteljo, raznovrstne trave in sočivja

prodaja po najnižji ceni in zanesljivo kaljive

PETER LASSNIK

v Ljubljani.

Poštna naročila se proti poštne povzetju hitro razpošiljajo. (181-5)

Na najnovejši in najbolj način

umetne (825-34)

zobe in zobovja

ustavlja brez vsakih bolečin ter opravlja plombovanja in vse zobne operacije, — odstranjuje zobne bolečine z usmrtenjem živca

zobozdravnik A. Paichel,

poleg Hradskega (čevljarskega) mostu, I. nadstropje.

Po ceni parobrodne vozne listke

iz BREMENA v

AMERIKO

za hitre parobrode Elbe, Werra, Fulda, Eider, Ems, Aller, Trave, Saale, Lahn, kateri potrebujejo le 8 do 9 dni za vožnjo v Ameriko, in vozne listke iz Ljubljane v Bremen po posebno nizki ceni izdaje gospod

R. Ranzinger v Ljubljani,

glavni agent Severno-nemškega Lloydja v Bremen.

SVARILO! Ker so na Kranjskem agenti, kateri potnikom obetajo vožnjo na hitrih parnikih, v resnici se pa potem slednji morajo voziti z navadnimi parniki, vozečimi 14 do 18 dni, je v interesu onih potnikov, kateri želé hitro, varno in prijetno potovati, da poiščejo v Ljubljani le g. **R. RANZINGER**-ja in se ne dajo premotiti v Ljubljani od brezvestnih zganjačev družih agentov, ki so za to plačani. (230-1)

POSOJILNICA V RIBNICI

registrovana zadruga z omejeno zavezo.

VABILO

k

OBČNEMU ZBORU

kateri bode

dne 31. marca 1889. l. ob 4. uri popoldne
v združeni pisarni.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelnštva za leto 1888.
2. Volitev načelnštva.
3. Slučajni predlogi.

(216-3)

V Ribnici, dne 16. marca 1889.

Načelnštvo.

40letni renommée!

Profesorji c. kr. klinike na Dunaji, profesor Drasche, profesor Schnitzler, pok. profesor Oppolzer, kakor tudi več drugih slovečih zdravnikov zap sujejo in priporočajo le pristno in svetovno slavno c. kr. dvornega zobozdravnika

Dr. POPP^a Anatherin ustno vodo

za vsakdanjo porabo, ker je boljša, nego vsaka druga zobna voda, kot preservativno sredstvo proti vsem zobnim in ustnim boleznim, priznana voda za grgranje pri kroničnih vratnih boleznih in neobhodno potrebna pri rabi mineralnih vod, katera, če se hkratu rabi z

Dr. POPP-a zobnim praškom ali zobno pasto,
ohrani vedno zdrave in lepe zobe.

Pri neprestani rabi dr. Popp-ovih zobnih sredstev se prepreči in odstrani rast drobnih glivic, za katere je ustna votlina tako ugodna tla, katere se lotijo zob, da začne gniti.

Dr. Popp-a zobna plomba je najboljša, z njo si vsak sam lahko zamaši votle zobe.
Dr. Popp-a zeljiščeno milo proti spuščanjem vsake vrste in posebno priporočljivo za kopalji.

Cena: Anatherin ustna voda v dvojno povečanih steklenicah po 50 kr., gl. 1.— in gl. 1.40. — Anatherin zobna pasta v puščicah po gl. 1.22. — Aromatična zobna pasta à 35 kr. — Zobni prašek v skatljicah po 63 kr. — Zobna plomba v etuji gl. 1.—. — Zeljiščeno milo à 30 kr.

Pred kupovanjem ponarejene Anatherin ustne vode, ki je po analizi le iz kislin napravljeni preparat, s katerim se zobje prezgodaj uničijo, se izrecno svari. (615-27)

Dr. J. G. POPP, Wien, I., Bognergasse Nr. 2.

Dobiva se v Ljubljani pri lekarjih J. Swoboda, V. Mayr, U. pl. Trnkoczy, E. Birschitz, G. Piccoli, dalje pri trgovcih C. Karinger, Vaso Petričič, Edvard Mahr, Peter Lassnik, bratje Krisper; v Postojini: Fr. Baccarich, lekar; na Krškem: F. Bömches, lekar; R. Engelsberger, trgovina z galanterijskim blagom; v Idriji: J. Wardo, lekar; v Kranju: K. Šavnik, lekar; Martin Pettau, trgovec; v Škoflji Loki: C. Fabiani, lekar; v Kočevju: J. Braune, lekar; v Ajdovščini: M. Guglielmi, lekar; v Litiji: J. Beneš, lekar; v Metliki: Fr. Wacha, lekar; v Radovljici: A. Roblek, lekar; v Novem mestu: F. Haika, D. Rizzoli, lekarja; A. Gustin, trgovina z galanterijskim blagom; v Kamniku: J. Močnik, lekar; v Trebnjem: J. Ruprecht, lekar; v Ormožju: J. Blažek, lekar; v Vipavi: A. Leban, lekar.

J. Deller-jeva

Jedino razprodajo za Kranjsko ima
J. LININGER
v Ljubljani, Rimska cesta 9.

RADGONSKA

Najboljša

mizna in osveževalna pijača.

Preskušeno zdravilo

za katar sarnih organov, protin, revmatizem, želodčne in mehurne bolezni.

najčistejša alkalična

Se ne sme zamenjati z

Radensko

kislino.

(209-3)

KISLINA.